

Hakeminen

Mihin voisi olla yhteydessä, kun haluaa arvioida ennen hakemuksen tekemistä, kumpi palvelee omaa toimintaa paremmin VOS vai Taike?

- Taiken avustuksista ja mahdollisuuksista osaa antaa selkeämmän kuvan Taiken erityisasiantuntijat, valtionosuusjärjestelmää liittyviin kysymyksiin vastataan ministeriöstä. Rahoituksen osalta hakijan kannattaa itse laskea kumpi on taloudellisesti kannattavampi vaihtoehto huomioon ottaen omarahoituksen sekä kunnan/kaupungin tuen.

Voisiko hakulomakkeen kysymyksiä julkistaa jo joulukuussa

- Tämä ei aikataulullisesti ole mahdollista, koska hakulomake valmistuu vasta tammikuun puolella.

Voiko tuotantoalusta hakea, mikäli sillä on pätevä johto?

- Voivat hakea, edellyttäen että lain 4§:ssä todetut valtionosuuskelpoisuuden edellytykset täyttyvät, ml. johtajan kelpoisuusvaatimukset.

Haku on kaksiosainen:

- ministeriön hakulomakkeen täyttäminen. Mikäli toimintayksikön tulee valtionosuuden edellytysten täyttämiseksi tehdä muutoksia sääntöihin tai laatia vaadittu monivuotinen toiminta- ja rahoitussuunnitelma eivätkä nämä valmistu hakuajan puitteissa, on näiden annettu lisäaikaa 29.2. saakka, mutta hakemuksessa tulee ilmoittaa, että sääntöjen tai suunnitelmien valmistelu on vireillä. Lisäaika koskee vain näitä asiakirjoja.
- Kun hakemukset ovat kaikki sisällä, niin OPH:n lähettää hakijoille kustannus- ja toimintatietolomakkeen maaliskuussa. Oph pitää tarvittaessa oman infotilaisuutensa kustannuskyselyyn liittyen, koska uusista hakijoista kukaan ei ole aiemmin joutunut lomakkeita täyttämään.

Sähköinen haku ja allekirjoitusoikeus

- Tähän liittyy ensisijaisesti suomi.fi tunnukset ja niiden käyttövaltuudet, jotka kannattaa heti selvittää. Organisaatio päättää itse keille antaa asiointivaltuudet hakemuksen tekoon ja suomi.fi tunnukseen. Tunnusten saamisessa voi mennä jonkin aikaa, joten kannattaa varmistaa, ettei haku mene ohi vain siksi, ettei ole voimassa olevia tunnuksia.
- Toinen huomioitava seikka koskee allekirjoitusoikeutta. Hakijoiden tulee merkata hakemukseen, että hakemus on hyväksytty toimijan allekirjoitussääntöjen mukaan. Hakuilmoituksessa on linkki asiointipalvelun käyttöohjeeseen, missä mm. lisätietoa valtuuksista, oikeuksista ja suomi.fi tunnuksesta. Kannattaa siis lukea se läpi ennen hakemuksen tekoa.

Lasketaanko tanssituotantojen/vierailujen/kiertue-esitysten/lapsille suunnattujen teosten prosenttiosuudet esitysmääristä? Ja miten osuudet osoitetaan henkilötyövuosista?

- Hakemuslomakkeessa kysytään korotusperusteisen toiminnan tunnuslukuja /vuosi. Näitä tunnuslukuja ovat:
 - a) Korotusperusteisen tuotantojen lukumäärä ____
 - b) Korotusperusteisen esityskertojen lukumäärä ____ ja prosenttiosuus ____ kaikista esityskerroista
- Lisäksi hakemukseen tulee arvioida korotusperustaisen toiminnan perusteena olevat henkilötyövuodet ____ ja kokonaiskustannukset ____ € vuonna sekä arviot tulevien vuosien henkilötyövuosista ja kokonaiskustannuksista.

Toimintayksikön säännöt

Kelpaako muotoilu "yhdistys tukee aatteellisesti ja taloudellisesti _____:n toimintaa"? Tämähän on siis käytännössä ylläpitämistä, mutta ei juuri sillä sanalla.

- Säännöistä tulee käydä ilmi, että tarkoituksena on joko tietyn nimisen toimintayksikön ylläpitäminen tai jonkin laissa tarkoitetun taiteenalan toiminnan ammattimainen harjoittaminen.

Pitääkö säännöissä lukea esittävän taiteen harjoittaminen vai riittääkö taiteenaloittainen teksti kuten esimerkiksi jazzmusiikin harjoittaminen ja esittäminen?

- Riittää taiteenaloittainen maininta, ks. yllä oleva vastaus.

Onko sääntöjen edellyttämät pykälät nyt nähtävänä jossakin? Saisiko selkeän ”paperin” siitä, mitä säännöistä on löydettävä.

- Hallituksen esityksessä laiksi esittävän taiteen edistämistä (4 §) säädetään valtionosuuden myöntämisen perusteista. Pykälää on avattu hallituksen esityksen perusteluissa.

Kelpoisuusedellytysten täytyminen tulee voida osoittaa esimerkiksi säännöistä. Säännöistä tulee käydä ilmi:

a) että toimintayksikön ylläpitäjänä on kunta tai kuntayhtymä taikka sellainen yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu esittävän taiteen esitystoiminnan harjoittaminen tai esittävän taiteen toimintayksikön ylläpitäminen

b) Yksityisten teattereiden tai orkestereiden säännöistä tai yhtiöjärjestyksestä on käytävä ilmi, että toiminnan tarkoitus on muu kuin voiton tavoittelu. Säännöissä tai yhtiöjärjestyksessä on lisäksi todettava mahdollisen ylijäämän käytöstä, mahdollisten rahastojen varojen käytöstä sekä varojen käytöstä yhteisön tai säätiön toiminnan lakkauttamisen tai purkamisen yhteydessä.

Hallinto ja henkilöstö

Teatterinjohtajan koulutus: Mikä katsotaan soveltuvaksi ja riittäväksi koulutukseksi? Riittääkö esim. teatterialan maisterintutkinto vai tuleeko johtajalla olla myös erityistä johtamisen koulutusta?

- Johtajalla tulee olla tehtävään soveltuva koulutus, riittävä perehtyneisyys tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Soveltuvaksi koulutukseksi katsotaan alan ammatillinen koulutus, jonka tutkinto on suoritettu. Riittävä perehtyneisyys tehtävälleen tarkoittaa pitkäaikaista alan työkokemusta. Käytännössä osoitettu johtamistaito tarkoittaa, että on toiminut esim. esimiestehtävissä. Erityistä johtamisen koulutusta ei edellytetä.

Täytyykö kahden johtajan teattereissa (taiteellinen johtaja ja hallintojohtaja) myös hallintojohtajalla olla teatterialan koulutus? Voiko organisaation ainoa päätoiminen vakinainen henkilö tehdä yhdistelmää hallinnollista ja taiteellista työtä? Tarkoitetaanko päätoimisella johtajalla hallinnollista vai taiteellista johtajaa?

- Hallintojohtajalta ei edellytetä teatterialan koulutusta, sen sijaan toimintayksikön toimintaa johtavalta päätoimiselta henkilöltä sitä edellytetään. Toimintayksikön toimintaa ja taiteellista toimintaa voi johtaa myös sama henkilö edellyttäen, että tämä täyttää sekä toimintayksikön toimintaa johtavalle että taiteellista toimintaa johtavalle säädetyt edellytykset. Taiteellinen johtaja voi olla myös eri henkilö ja sivutoiminen.

Tarkastellaanko uuden haun yhteydessä nykyisten voimijoiden taiteellisen henkilökunnan ammattilaisuutta? Esim. jos töissä useampia näyttelijöitä, joilla ei todellista alan koulutusta vaan harrastaja tausta? Miten mahdollisesti vaikuttaa? Mitä tarkoittaa riittävä määrä muuta henkilöstöä?

Suomessa kuoroissa ovat käytännössä laulajat harrastelijoita ja vain taiteellinen johtaja ja mahdollisesti hallinto ovat taiteen ammattilaisia. Onko kuoro hakukelpoinen siis ylipäättään?

- Valtionosuuden saaminen edellytyksissä säädetään, että toimintayksiköllä on riittävä määrä muuta alan ammatillista henkilöstöä. Ammatillisella henkilöstöllä tarkoitetaan henkilöstöä, jolla on alan koulutus tai muulla tavoin hankittu riittävä alan tuntemus ja työkokemus. Riittävä määrä arvioidaan tapauskohtaisesti toimintayksikön koon ja toiminnan luonteen perusteella.

Taiteellinen johtaja; jos toimijalla on virallinen malli, jossa taiteellinen johto on nimetty ryhmä (ei puheenjohtajaa), miten tätä arvioidaan? Kyse on kokonaan ammattimaisesta taiteellisesta johtoryhmästä.

- Valtionosuuden myöntäminen edellyttää, että taiteellista toimintaa johtaa henkilö, jolla on tehtävään soveltuva koulutus tai riittävä perehtyneisyys tehtävälleen. Henkilö voi olla sivutoiminen. Mikäli toimintayksiköllä on taiteellinen johtoryhmä, tulee taiteellista toimintaa johtava, kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö olla nimettynä.

Voiko henkilöstö olla osa-aikaista tai alihankintana ostettua?

- Henkilöstö voi olla päätoimista vakinaista, määräaikaista tai ostopalveluna hankittua (katsotaan määräaikaiseksi).

Onko nimetyille taiteelliselle johtajalle määritelty jotakin minimityöaika. Eli onko esimerkiksi 50 % työaika katsottavissa riittäväksi.

- Taiteellinen johtaja voi olla sivutoiminen, jonka työaika ei ole määritelty.

Liittyen kaupunginorkesterin VOS-hakemukseen, kirjasimme ALV-kysymykseen vastauksemme niin, ettei orkesteri olisi ALV-velvollinen. Toimintaamme kuuluu rahaliikennettä, joista osa on ALV:n alaisia ja osa ei, joten jäimme pohtimaan, olisiko tähän kuitenkin pitänyt kirjata ”kyllä”. Miten tässä kannattaisi nähdäksesi edetä?

- Jos pääsyliput sisältävät alv:n ts. konserttimyynti on alvillista, niin olette arvonlisäverovelvollinen, muuten ette ole. Rahoitukseen tällä ei ole vaikutus, koska ylläpitäjä on kunta.

Korotettu valtionosuusprosentti

Koskeeko 60 prosentin korotus kaikkia henkilötyövuosia lastenteatterissa, jossa toiminta vakiintunutta ja koko toiminta kohdistuu lapsille? 60 prosentin korotus: miten lasketaan jos teatteri ei ole erikoistunut lastenteatteriin, mutta esittää jatkuvasti lastennäytelmiä?

- Ministeriö voi päättää, että korotettu valtionosuus myönnetään osaan toimintayksikön henkilötyövuosista. Korotettujen henkilötyövuosien määrä riippuu toiminnan koosta ja luonteesta. Edellytyksenä valtionosuuden myöntämiselle korotetun valtionosuusprosentin mukaisena on, että huomattava osa toimintayksikön toiminnasta on painotuksen perusteena olevaa toimintaa. Korotus koskee vain sellaisia toimintayksiköitä, jotka ovat toiminnassaan erityisesti profiloituneet kyseiseen toimintaan. Tarkkoja määrällisiä kriteerejä ei ole määritelty, mutta huomattavana osana ei pääsääntöisesti pidetä alle neljäsosan osuutta toimintayksikön koko toiminnasta.

Tuleeko lakiin tai hakuehtoihin kokonaisvaltaista listausta korotettuun valtionosuusprosenttiin oikeutetuille? (Tällä hetkellä nimetty vain esim. tanssi ja sirkus, lisäksi puheenvuorossa mainittu kuorotoiminta.)

- Korotettua valtionosuusprosenttia haetaan seuraavilla perusteilla:
 - * kiertue- ja vierailutoiminta (alueellinen, valtakunnallinen tai kansainvälinen)
 - * lapsille, kielellisille vähemmistöille tai erityisryhmille kohdistuva esitystoiminta
 - * erityinen kulttuuripoliittinen syy (hallituksen esityksessä erityisenä kulttuuripoliittisena syynä voidaan pitää muun muassa tanssi- ja sirkustaidetta sekä kuorotoimintaa niiden kustannus- ja tulorakenteesta johtuen). Kulttuuripoliittinen syy voi olla myös jokin muu toimintakentän muuttuessa. Tästä syystä erillistä listausta ei ole tarkoituksenmukaista laatia.

Katsotaanko 25% kiertue-vos talouden ja toiminnan luvuista?

- Korotettua valtionosuutta harkittaessa otetaan huomioon toimintayksikön koko toiminnan ja talouden volyyymi suhteessa kiertuetoimintaan.

Miten kirjataan korotusperusteinen toiminta jos on kiertue- ja lastenteatteritoimintaa tekevä tanssiteatteri?

- Hakulomakkeessa täytetään kukin korotusperusteinen kohta erikseen kyseisen korotusperustan osalta.

Henkilötyövuodet

Lasketaanko henkilötyövuosiin kaikki teatterin työtehtävät?

- Henkilötyövuosiin lasketaan kaikki työtehtävät lukuun ottamatta kiinteistön huoltoon ja puhtaanapitoon liittyvää henkilökuntaa.

Lasketaanko htv-laskelmaan ostopalveluna hankitut työt. Esim. vaikkapa tilitoimisto, markkinointitoimisto, graafikko. Eteispalveluhenkilökunta ja vahtimestari varmaankin lasketaan henkilötyövuosiin?

- Kaikki mainitut lasketaan mukaan henkilötyövuosilaskelmiin.

Mihin perustuu nytkin voimassa oleva käytäntö, ettei esim. omia siistijöitä lasketa henkilötyövuosiin?

- Kiinteistö kustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia yksikköhinnan pohjaa määriteltäessä. Henkilötyövuosia laskettaessa kiinteistön ylläpidosta ja huollosta vastaavan henkilöstön ei kuitenkaan katsota olevan olennainen osa esitystoimintaa.

Katsotaanko vierailuesitysten htv:t esittävän teatterin htv:ksi? eli vierailuesitysten htv:t ei tule automaattisesti vastaanottavan henkilötyövuosiin kuten ostopalvelutapauksessa tulisi. Tässä ehkä tulkinnanvaraisuutta, koska vapaa ryhmä voi myös olla "alihankkijana".

Kuka saa laskea vierailujen htv:t. Sääntöjä on tulkittu niin, että "viimeinen" maksaja saa htv:t. Eli jos vierailu toisesta teatterista, se teatteri maksaa palkan ja vastaanottaja esityskorvauksen, joka perustuu vierailijan palkkakustannuksiin, ja vastaanottajalle tulee htv:t (ei vierailijoille). Voiko sopia toisin päin, että "se joka maksaa palkat" saa htv:t? Miten vierailukorvauksille käy, nehän periaatteessa pitäisi olla htv-kelpoisia "palkka" kuluja?

- Toimijat sopivat keskenään yhteistyöstä (yhteistuotannot, vierailut, yms.). Suosittelemme selkeiden sopimusten tekoa siitä, miten kustannukset ja henkilötyövuodet jakautuvat. Olennaista on, että henkilötyövuodet saadaan ilmoittaa valtionosuuslaskennassa vain kerran, kun kyseessä on kaksi valtionosuustoimijaa.

Miten todennetaan, jos teatterin hallinnon tai markkinoinnin- ja viestinnän henkilöstön työpanoksesta osa kohdistuu muuhun kuin vos-toimintaan kohdistuvaa työtä (esim. kongressitoiminta)?

- Valtionosuustoimintaan kohdentuva työaika tulee voida todentaa työaikakirjanpidolla.

Meillä oli työntönteon keskeytystä ja lomautusta viime keväänä. Kuinka monta päivää kk pitää olla palkkaa saavana, jotta se kk lasketaan htv:hen? Esim Muusikko x on työntönteon keskeytyksellä ajan 1.5-10.5 eikä saa ajalta palkkaa ja 11.5-31.5 hän on palkallisella vuosilomalla. Lasketaanko toukokuu mukaan päätoimisten htv:in?

- Jos työntekijä saa palkkaa (vuosilomapalkkaa) yli puolet työpäivistä niin otetaan mukaan ko. kuun htv-määrään kokonaisuudessaan. Kaikkien kuukausien htv-määrät lasketaan yhteen ja jaetaan 12 (eli saadaan vuoden keskim. htv-määrä).

Talous

Onko kunnalla lainmukainen velvollisuus maksaa tukea tietty prosentti valtionosuudesta. Siis jos nyt vapaa ryhmä päätyy VOS-teatteriksi, niin onko taattua, kunnan avustus nousee tietylle tasolle?

- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu laki ei edellytä kunnalta rahoitusosuutta esitystaiteeseen kohdistuvan toiminnan osalta.

Tuleeko hakemukseen liittää 6v -toiminta- ja rahoitussuunnitelma (toistaiseksi) ja 3v-suunnitelmaa (3v-hakemus)?

- Hakemukseen tulee liittää monivuotinen tavoitteita, toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma. Suunnitelman tulee olla 6 tai 3 -vuotinen.

Suunnitelmassa tulisi tavoitteiden osalta kuvata mm. taiteellisen toiminnan lähtökohdat ja ohjelmistopolitiikka: mitä tavoitellaan, esim. kotimaiset/ulkomaiset klassikot, uudet kotimaiset tekstit/sävellykset/koreografiat, toiminnan monimuotoisuus (poikkitaiteellinen toiminta, yhteistyö), eri väestöryhmien huomiointi, valtakunnallinen/alueellinen saatavuus (ml. nykyisen kaltainen alueteatteritoiminta/kiertuetoiminta).

Suunnitelmassa tulisi kuvata myös henkilöstöä koskevat tavoitteet (henkilöstörakenne, mm. tilapäisten, vakinaisten, taiteellisen, teknisen, hallinnon osalta) sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Kiinteistön osalta tulisi kuvata mm. sen omistus pohja sekä mahdolliset tulevat peruskorjaushankkeet.

Kaikki edellä mainittu tulee ottaa huomioon taloutta koskevassa suunnitelmassa.

Jos kunnan avustus laskee 2024-2026 aikana, mitkä ovat vaikutukset?

- Ministeriö vahvistaa toimintayksikön rahoitusta koskevan suunnitelman joko kolmeksi tai kuudeksi vuodeksi vuonna 2025. Suunnitelma on lähtökohtana vuosittaisten henkilötyövuosien vahvistamiselle. Mikäli toimintayksikön toiminnassa tapahtuu olennaista supistumista, voidaan suunnitelmasta poiketa.

Puheenvuorossa viitattiin, että toimijoilla tulee olla "riittävä rahoitus pohja eli sellainen, että valtionosuus on noin 30 % tuloista". Miten suhtaudutaan sellaisiin nykyisiin vos-toimijoihin, joilla tämä ei toteudu verrattuna uusiin hakijoihin? Käytetäänkö tässä molempien kohdalla harkintaa eli että osuus voi olla myös esimerkiksi 40-50% rahoituksesta jos muut edellytykset täyttyvät?

- Valtionosuus kattaa 37% yksikköhinnasta. Valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus toimii 1/3 periaatteella. Kokonaisuuden kannalta valtion rahoitus ei tulisi olla enempää kuin 37%. Sen piirissä on toimijoita, joilla 2/3 muuta rahoitusta ylittyy ja toimijoita, joilla 1/3 valtionosuutta ylittyy.

Toiminta

Missä määrin VOS-teatteriyhtiö voi tehdä teatterin ohella muuta kuin teatteria? Konsertteja, konferenssitoimintaa esimerkiksi? Voiko vapaa ryhmä hakea, jos osa toimintaa on opetustoimintaa?

- Valtionosuuksilla tuetaan ainoastaan esittävää taidetta tai musiikkia. Mikäli toimija ylläpitää esim. sekä teatteria että orkesteria, tulee toiminnat kirjata selkeästi sääntöihin. Molempien toimintojen osalta tulee täyttää valtionosuuskelpoisuuden edellytykset. Talouden osalta tulee näillä olla kirjanpidossa omat kustannuspaikkansa. Valtionosuus myönnetään erikseen teatteritoimintaan ja orkesteritoimintaan.
- Konferenssitoiminta eikä opetustoiminta ole valtionosuuksilla tuettavaa toimintaa.

Teatterillamme ei ole vakituista, taiteellista henkilökuntaa, vaan se toimii eräänlaisena tuotantoalustana. Ohjelmisto valitaan vapaan kentän ammattilaisille avoimen teoshaun kautta. Ohjelmistoon voi hakea A) teatterin omaksi tuotannoksi tai B) vierailuesityksellä. Omat tuotannot saavat teatterilta tuotanto- ja työskentelytukea. Mikäli muut edellytykset täyttyvät, onko tämän kaltaisella toimintamallilla mahdollista hakea mukaan VOS-järjestelmään ilman, että teatterille täytyisi palkata taiteellinen henkilökunta ja että se säilyisi avoimena areenana mahdollisimman monelle tekijälle?

- Tuotantoalustat ovat valtionosuuskelpoisia, mikäli ne täyttävät lain 4 §:ssä säädetyt kelpoisuusedellytykset.

Valtionosuuslautakunta

Missä vaiheessa valtionosuuslautakunta nimetään? Vaihtuuko lautakunta ajoittain ja mistä löytyy henkilöt?

- Ministeriö nimeää lautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan kokoonpanossa tulee olla laajaa kulttuuripoliittista ja valtionosuusjärjestelmään liittyvää osaamista.